

การติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทนำ

นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ให้เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ให้เป็นที่ยอมรับและถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจาก SEA เป็นกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพ และขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การพัฒนา นโยบาย แผนและแผนงาน โดยบูรณาการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเปรียบเทียบทางเลือกในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้การตัดสินใจนั้นมีคุณภาพ รอบคอบ โปร่งใส และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยในปี 2561 คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เห็นชอบข้อเสนอกลไก

การขับเคลื่อน SEA และแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) และเห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อขับเคลื่อนงาน SEA ในระยะต่อไป รวมทั้งกำหนดประเภทของแผนที่ควรทำ SEA ในเบื้องต้น ได้แก่ 1) แผนด้านคมนาคม 2) แผนพัฒนาพลังงานและแผนสำรวจและพัฒนาปิโตรเลียม 3) แผนการบริหารจัดการแร่ 4) แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 5) ผังเมือง 6) แผนพัฒนาชายฝั่งทะเล 7) แผนพื้นที่พัฒนาพิเศษ และ 8) แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม

สศช. ได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนให้มีความรู้ความเข้าใจ SEA ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสามารถนำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาอย่างต่อเนื่อง และในปี 2563 สศช. จัดทำโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเพื่อนำแนวทาง SEA มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยในระยะที่ 1 ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน 2563 - พฤษภาคม 2564 เป็นการจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขตการศึกษา เพื่อนำไปใช้ต่อยอดในการพัฒนาและประเมินทางเลือก และกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนในระยะต่อไป

ขอบเขตพื้นที่ศึกษา: เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

โครงการนี้ จะแสดงให้เห็นว่า SEA เป็นเครื่องมือในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการพัฒนาอุตสาหกรรม การค้า การขนส่งผ่านแดน ปัญหาด้านการสาธารณสุข ทรัพยากรน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัด ความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมและมลพิษ ซึ่งจังหวัดสระแก้วกำลังพัฒนาทั้งด้านการลงทุนและการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมหลากหลายภาคส่วน และคาดว่าจะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากการเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้นการดำเนินการ SEA ที่พิจารณาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงนำไปสู่การวางแผนระดับต่างๆ ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและจังหวัดสระแก้ว ที่มีความยั่งยืนได้

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว

วัตถุประสงค์โครงการ

- เพื่อติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
- เพื่อนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ และใช้ SEA ในการวางแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแบบบูรณาการ เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน
- เพื่อจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขตการศึกษาในขั้นตอน SEA เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและประเมินทางเลือก และกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไป

ขั้นตอนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

SEA เป็นเครื่องมือในการวางแผนการพัฒนาที่มุ่งสร้างความมั่นใจว่าประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นได้รับการพิจารณาอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมตั้งแต่ช่วงต้นของกระบวนการวางแผน ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่

กำหนดขอบเขต เชิงพื้นที่ และเวลา ประเด็น ยุทธศาสตร์ และข้อมูลฐาน	ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่นำไปสู่วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	แนวทางส่งเสริมผลกระทบทางบวก /หลีกเลี่ยง ลดหรือบรรเทาผลกระทบทางลบ	สรุปผลการจัดทำ SEA ทุกขั้นตอน ทั้งรายงาน วิชาการและฉบับประชาชน
---	--	--	--

โครงการติดตามและประเมินผลเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี 2563 จะดำเนินการในส่วนของขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (Scoping) ของ SEA ซึ่งมี 9 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ผลผลิตที่สำคัญ

- 1 ผลการติดตามและประเมินผล**เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อนำเสนอให้กับคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใช้ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่อไป
- 2 การประเมินข้อมูลฐาน** เป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่จะนำไปใช้ประกอบการพัฒนาทางเลือกเบื้องต้น ซึ่งเป็นการระบุความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาของแผนเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการมีส่วนร่วม และพัฒนาทางเลือกในขั้นตอนต่อไป
- 3 แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร** ที่กำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับกระบวนการแต่ละขั้นตอนของ SEA เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย
- 4 รายงานการกำหนดขอบเขต** ซึ่งรวมผลของวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดและทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ซึ่งจะนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการ SEA ในขั้นตอนถัดไป

